

gaa ind paa, hvad der efter min Mening er den rette og naturlige Ordning. Jeg skal derfor antyde en Udvej eller Mellemvej, som man maaske kunde gaa ind paa. I Norge har man jo i Sommer vedtaget dette Lovforslag. Jeg vil ikke dermed sige, at det er vedtaget i akkurat den samme Stikelse, hvori det her foreligger — det er det ikke —, men det er dog vedtaget i det samme Omfang, som jeg sige, og i Hovedpunkterne gaar det ud paa det samme. Lovforslaget er jo udarbejdet af en dansk-norsk Kommission, og det er dens Forslag, der i Sommer vedtoges i Norge. Det gik ud paa en kortere Forældelsesfrist paa 10 Aar som den almindelige, enkelte Steder 20 Aar, og for Regningskrav 3 Aar, og ligeledes gik det — selvfølgelig kan jeg sige — ud paa, at Forældelsen skulde regne fra Forfaldstiden. Derimod var der ganske vist i Stortinget en stor Strid i Anledning af Bestemmelsen om, at man skulde forlade den gamle Regel om, at Forældelsen sker ved Baatrag, og gaa over til det gennemførte Sogsmaal som den eneste Afgørelsesmaade, naar man ikke havde Debitors Anerkendelse. Der rejstes Modstand derimod i Odelstinget ikke just direkte, men saaledes at man af den Grund vilde have Fristen forlænget fra 3 til 5 Aar. Smidlertid, efter at Kommissionens Forslag i saadanne Henseende var blevet forjvarets dels af Statsminister Hagerup, dels af Udvalgets Formand, forhenværende Justitsminister Quam, som vil være ærede Medlemmer — jeg tør maaske sige — fordelagtig bekendt, blev Kommissionens Forslag dog vedtaget med 47 Stemmer mod 31. Men det er ganske vist en Forstel, mellem Forholdet i Norge og Tilstanden hos os, idet deres Forligsvæsen er anderledes ordnet end vort. I Norge skal man sædvanlig begynde med at indfalde Skyldneren for Forligskommissionen; ligesom man i Reglen skal gøre her, naar Sagen ikke er en Bekælsag eller en anden undtagen Sag, men saa er det ved en norsk Lov af 8de Maj 1869 bestemt, at naar Sagen er under 120 Kr., saa kan Forligskommissionen give Dom med det samme under visse nærmere Betingelser, som jeg ikke skal komme ind paa. Det er naturligvis en Forbedling for den, der ikke ønsker at spille store Omkostninger paa en Sag, at han kan få Dom allerede ved Forligskommissionen. Og saa er der endnu en processuel Regel, som er forfælselig fra vor, og som gør, at dette Krav paa Sogsmaal lettere kan gennemføres i Norge, nemlig denne; at man kan lade Sagens videre Forfølgning, efter at den har været for Forligskommissionen, hvide Aar og Dag, altsaa et Aar og 6 Uger. Hos os

gælder jo nu den gamle Regel, at man kan vente saa længe det skal være, efter at Sagen har været for Forligskommissionen, før man gaar til at udtage Stævning; men efter den her foreslaede Forældelseslovs § 11 skulde man ganske vist udtage Stævning hurtigst mulig efter Forligsmæglingen. Der kunde jo altsaa være Tale om at lempe lidt paa denne haarde Bestemmelse. Men det der forekommer mig at kunne hjælpe ud over den Vængstelse, som mange ville føle ved at skulle med Vold og Magt tvinges til Sogsmaal, er dog nærmest en anden Ting. Man kunde altsaa forlænge den Frist, inden hvilken man efter forgæves forjagt Forligsmægling skal anlægge Sag. Man kunde ogsaa ligesom i Norge give Forligskommissionerne Ret til at affige Dom i visse klare Tilfælde og i visse Smaasager, saa man var færdig med det samme. Men jeg tror, at man kunde komme nemmere til det ved i Tilslutning til Bestemmelsen i § 6 om Skyldnerens Anerkendelse af sin Forpligtelse, at tilføje en Bestemmelse om, at Forligskommissionerne skulle kunne give, hvad de nu ikke maa efter Forligsloven af 10de Juli 1795, Attest for, at Skyldneren i Forligskommissionen har erkendt Gælden. Havde man nemlig en saadan Attest fra en Forligskommission, saa vilde man jo have, hvad § 6 kræver, en Erkendelse af Gælden, og saa vilde man altsaa begynde paa en ny Forældelsesfrist, og ikke behøve at gaa videre, før Forældelsesfristen igen nærmede sig sit Udløb. Jeg tror, at dette i tilstrækkelig Grad vil afvæbne den Indsigelse, at man vælter Folk ind i Processer; thi har Debitor ingen Indsigelse at gøre, saa vil Sagen blive endt i Forligskommissionen, enten ved Forligs Indgaaelse eller i alt Fald ved Kommissionens Attest, og har han Indsigelse at gøre, saa kommer det til Proces, men saa bør Processen ogsaa begynde straks og ikke udskydes, til Forældelsesfristen paa ny er ved at udløbe.

Jeg skal i øvrigt, da jeg har nævnt de norske Forhandlinger, til Slutning endnu kun nævne til Anbefaling af Sagen, at den nævnte Formand for Komiteen, Statsraad Quam, betegnede Loven paa den ene Side som „et væsentligt Fremstridt“, paa den anden Side som „Afløsning af Tilstande, der i Virkeligheden ere uholdbare“, og han henviser ganske særligt til Fællesstabet mellem Danmark og Norge og paaberaabte sig dette; det har vel gik ud fra, at vi fik den her ned, som Argument for, at de ogsaa burde tage den i Norge. Det er en Følelse, jeg fuldt ud deler. Han siger: For Gands, som i Lovgivning og Samfærdsel staa hinanden saa nær